

Femte årgången.

HERMES.

Organ för den arendska stenografien i Sverige,
utgifven af Svenska Stenografförbundet,
redigerad af *Conrad Lundgren*, Upsala.

N:o 4.

April.

1886.

Utkommer i 12 nummer om året mellan den 10 och 20 i hvarje månad. Prenumeration sker på närmaste postanstalt. Pris för år 2 kr. 75 öre, för $\frac{1}{2}$ år 1 kr. 50 öre. Medlemmar af sv. stenografförbundet, som rekvirera minst 5 ex. under en adress direkt hos redaktionen, erhålla ex. för 2 kr. 25 öre, och då minst 10 ex. tagas, för 2 kr. Förbundsörening, som rekvirerar minst 5, 10 eller 20 ex. under en adress direkt hos redaktionen, erhåller ex. för resp. 2 kr., 1 kr. 75 öre, 1 kr. 50 öre. Lösnummer kosta 30 öre.

Till våra läsare.

Då andra godtköpsupplagan af läroboken på grund af en större rekvisition från Karlskrona blifvit snarare än vi hade beräknat fullständigt slutsåld och nya rekvisitioner dagligen ingå, har red. sett sig nödsakad att med uppgifvande af alla andra göromål taga om händer utgifvandet af en ny upplaga. På denna grund har också detta nummer af Hermes blifvit fördröjdt omkr. en vecka, hvilket vi be våra läsare benäget ursäktä.

Redaktionen.

Stenografiska notiser.

Upsala. *Upsala stenografiska förening* hade den 3 april månadssammanträde. Sedan man afhandlat åtskilliga föreningsangelägenheter, diskuterades frågan om anskaffande af ett stenografiskt lexikon. Herr R. Tingvall, som först hade ordet, utvecklade i ett kortare anförande skälen för anskaffande af ett dylikt arbete, betonade den nytta arbetet skulle medföra för nybörjaren, hvilken, då han tvekade om ett ords beteckning, genom ett dylikt lexikon skulle hjälpas ur sin förlägenhet. Hrr Lundqvist och Clason framhöllo däremot, att man ur lärobokens systematiska regler lätt kunde finna, hur det eller det ordet betecknades, samt att en ordbok vore olämplig äfven på den grund, att systemet borde erhålla frihet att utvecklas och att man genom utgifvandet af ett lexikon ovilkorligen skulle fastslå ett visst skriftsätt som det enda riktiga och därigenom lägga hinder i vägen för en sund utveckling af systemet. Ordföranden medgaf riktigheten af hrr Lundqvists och Clasons påståenden och ansåg, att läroboken, i allmänhet åtminstone, gäfvade en tillräcklig ledning, hur man skulle skriva alla ord; der den ej uppfylde dessa vilkor, vore den ofullständig och bristfällig, och ordf. vore tacksam, om den, som upptäckte dylika bristfälligheter, ville meddela dem åt honom. Emellertid ansåge han, att lärobokens koncisitet gjorde att man förbisåge en eller annan regel, och att därför en alfabetisk förteckning af de svårare orden vore önskvärd. Han trodde äfven, att det vore lämpligast, att meddela en dylik ordförteckning i en bilaga till Hermes. --

Stenogr. föreningen »Iris». På de sista sammanträdena har referentdiplom utdelats till hr O. af Geijerstam för skrifna 152 stafvelser i minuten, hvarjämte de, som på föregående sammanträden tagit diplom på omkring 150, nu visat sig kunna uppteckna 170—190 stafvelser i minuten. I den prisskrifning, som avslutade de två första kurserna under denna termin, erhöll hr T. Vigert första, N. Igglund andra och G. Carell tredje priset. Föreningen har nu ökat med 7 nya medlemmar och nya tillökningar förestå. Ny kurs skall påbörjas till påsken. Till ledamot i undervisningskomitén efter hr J. Waldenström, som afsagt sig uppdraget för återstoden af terminen, valdes hr C. Reuterskiöld.

Göteborg. »*Stenogr. Arends'föreningen*» utvecklar fortfarande en kraftig verksamhet. Förra undervisningskursen är med goda resultat avslutad, och en ny sådan har redan börjat. I Göteborgs handelsinstitut, der Gab. stenografi försöksvis varit införd under höstterminen, har undervisningen ej lemnat fullt tillfredsställande resultat, hvarför ej heller undervisning i denna stenografi meddelats därstädes under vårterminen.

Karlskrona. Till en kurs, som egde rum härstädes, infunno sig ett så stort antal deltagare, att omkr. 30 måste uteslutas. I kurserna deltaga äfven två lärare vid h. allm. läroverket.

Om systemstrider.

Ej sällan hör man i synnerhet af icke-stenografer, men stundom äfven af stenografer uttalas frågor som denna: Hvartill tjenar egentligen denna evinnerliga tröttande systemstrid? Kunde ej de olika systemens anhängare söka utbreda hvar och en sitt system utan att därför råka i strid med hvarandra? Sådana yttranden ådagalägga visserligen ett fridsamt och människovänligt sinnelag, men de bevisa också okunnighet och brist på eftertanke. Jag medger gärna, att systemstriden är ett ondt, men den är ett nödvändigt ondt, som ej kan och ej bör upphöra, förrän det ena systemet fullständigt besegrat det andra. Detta kan nu låta hårdt, men låtom oss tänka närmare på saken.

Hvad vilja stenograferna i allmänhet? Deras gemensamma mål är att utbreda stenografien och äfven i det stycket stämma de öfverens, att stenografien för att vara till verkligt gagn måste vara densamma öfver hela landet. Vidare anse de också, som ju naturligt är, att om ett stenografisystem skall blifva det förherrsande, så skall det vara det *bästa*. Men här skiljas deras vägar, ty hvilket system är det bästa? Somliga säga Gabelsberger, andra säga Arends. Skola nu stenograferna kämpa i enlighet med sin öfvertygelse för *stenografiens utbredning, för ett systems herravälde* och för *det bästas seger*, så är det ju helt naturligt, att de ej kunna undvika att drabba tillsammans, och med det samma man söker utbreda sitt eget system, *måste* man söka motarbета det andra.

Jag har nu visat, att systemstriden är nödvändig; jag vill här äfven säga något om den nytta eller skada den medför. Det är ovedersägligt, att den länder bägge systemen till skada, men i samma mån den länder det ena till skada, blir den det andra till nytta. Den har äfven den nyttan med sig, att de olika systemens anhängare blifva uppmärksammade på åtskilliga fel och brister hos sitt system. Striden mellan Gabelsbergers och Stolzes system i Tyskland har ledt till flere förändringar och förbättringar i bägge systemen, och vi tro ej, att vi misstaga oss, då vi tillskrifva de svenska arendsianernas kritik åtminstone till stor del af förtjensten om de reformer, som vårt lands gabelbergare funnit sig föranlåtna att vidtaga.

Den positiva nytta, som systemstriden medför, beror alltså på att systemstriden utgöres af *kritik*. Om allt vore som sig borde, så bestode systemstriden också blott och bart i kritik af de olika systemen. Här inkomma vi på ämnet: *huru bör systemstriden föras?* Som jag redan förut nämt, spelar kritiken här en viktig rol, men för att kunna föra en kritik måste man först och främst *känna till det som skall kriticerat*. Hvad striden i Sverige beträffar, har Arends' system icke alls varit utsatt för någon vetenskaplig kritik¹⁾, emedan de gabelsbergianer, som lärt känna det arendska systemet tillräckligt för att kunna skriva en sådan, lemnat Gabelsberger och öfvergått till Arends.

Många exempel skulle kunna anföras på det märkvärdiga sätt, hvarpå vårt lands gabelsbergare föra systemstriden, exempel, som tydligt utvisa, hur systemstrid *icke* bör föras; men då Hermes i sina föregående nummer meddelat åtskilliga prof derpå, torde det vara öfverflödigt att ingå på detta synnerligen obehagliga ämne.

När man under systemstriden anför statistiska uppgifter, bör man i första hand se till att dessa äro sanna. Dessutom bör man akta sig för »moderata osanningar», med hvilka jag menar sådana, som utan att egentligen säga någonting osamt, likväl på grund af tvetydig formulering och dylikt gifva läsaren en fullkomligt falsk föreställning om det verkliga förhållandet. Att i bevisföringen bör finnas logik och sammanhang, och att, då man skall besvara en kritik, man icke får halka åt sidan och börja med någonting helt annat, är en sak, som, ehuru naturlig i sig själf, ej kan nog inskräpas hos våra svenska gabelsbergare. Personlig hätskhet bör från den stenografiska striden vara bannlyst. Kampen bör gälla saker, men ej personer. Dock är det en oåterkallelig pligt för den stenografiska pressen, liksom för den politiska, att då sanningen kräver, afslöja lögnen, äfven om därigenom en skugga skulle falla på upphofsmanen till den samma.

Sålunda: fritt meningsutbyte på det stenografiska området, men ärligt och öppet spel, utan osanningar, vare sig uppenbara eller sminkade; det vare båda partiernas lösen.

R. M—r.

Debatten om stenografi i preussiska landtdagen.

I en till preussiska landtdagens andra kammare (»das Abgeordnetenhaus») stäld petition hade Stolzescher Stenographenverein i Berlin (verldens största stenogr. förening) anhållit, att kammaren måtte ingå med skrivelse till regeringen, att den samma ville införa stenografien som undervisningsämne i Preussens högre läroanstalter och för utväljande af det härför lämpligaste systemet tillsätta en vetenskaplig pröfningskomité.

I utskottet för undervisningsärenden, der frågan förekom till förberedande behandling, bekämpades förslaget af geheimerådet Bonitz och hr Kropatschek, men försvarades ifrigt af hr Seyffarth. Utskottets beslut i frågan blef att föreslå enkel öfvergång till dagordningen.

Då frågan d. 11 mars förekom till behandling i kammaren hade hr v. *Schenckendorff* först ordet. Han påpekade det egendomliga förhållandet, att stenografiens anseende inom kammaren tycktes vara i aftagande, ty medan 1862 kammaren hade uttalat sig för stenografiens införande i skolorna, hade 1867 och 1868 en motiverad dag-

1) Det är endast den finska »Tidning för Stenografi», som härifrån gör ett undantag. Se föregående årgångar af Hermes.

ordning blifvit antagen, och nu hade undervisningsutskottet föreslagit enkel dagordning. d. v. s. principiellt tillbakavisat petitionen. I saken sjelf, sade han, vore denna tillbakagång icke grundad. I likhet med stenografiens motståndare ansåge han, att stenografien för tillfället icke lämpade sig för införande i skolorna; äfven trodde han, att stenografien i formelt hänseende egde föga bildningsvärde; men han ansåge den ha så mycket större praktisk betydelse. Han föreslog därför, att kammaren skulle antaga en motiverad dagordning, hvaruti den uttalade sin förhoppning, att regeringen, behjertande stenografiens stora vigt och betydelse så väl för skolan som för det praktiska lifvet, skulle till den samma intaga samma gynnande ställning som dittills.

Hr Kropatschek, hvilken gjort sig känd som en oförsonlig motståndare till stenografien, talade för enkel öfvergång till dagordningen. Han påstod, att stenografien hindrade tänkandet (!!), att det fullständiga afskrifvandet af ett föredrag framkallade oreda i sinnet (!!), och att skolorna skulle få en ny börda genom stenografiens införande. Han ansåg äfven, att det ej vore rådligt att antaga en motiverad dagordning, emedan man därigenom endast skulle uppmuntra petenterna att ännu en gång taga kammarens dyrbara tid i anspråk.

Dr Langerhans uttalade såsom sin åsigt, att hr K. vore föga kompetent att yttra sig i denna sak, ty han hade blott kort tid och med ringa framgång sysselsatt sig med stenografien. Den motiverade dagordningen vore det bästa, som petenterna kunde vänta sig. Stenografien vore tidsbesparande och kunde således ej bidraga att öka lärjungarnes arbetsbörda.

Dr Winchow opponerade sig mot den uppfattningen, att stenografien skulle medföra öfveranstängning i skolorna. Möjligen kunde man börja därmed i sjätte klassen i stället för i fjärde (i »sekunda» i st. f. i »tertia»). För sin del skulle han icke anse det för någon olycka, om man till stenografiens förmån uppgåve en timme latinsk eller grekisk grammatik i veckan. Med afseende på valet af system skulle han bestämma sig för det, som i Preussen och särskildt i parlamentet arbetade till största belåtenhet. Emellertid lade han egentligen vikt vid att *stenografien* infördes: om det blefve det ena eller det andra systemet vore för honom tämligen likgiltigt.

Geheimerådet Bonitz förklarade, att regeringen fortfarande sysselsatte sig med denna fråga. Minst tio olika system önskade införande vid de högre undervisningsanstalterna. Handlingarne i denna fråga hade tilltagit så starkt, som i knappt någon annan pedagogisk fråga. Dessutom funnes på de flesta orter tillfällen att utom skolan lära sig stenografi, event. med rektors tillåtelse. Regeringen hade därför ansett bäst att ännu icke införa stenografien som fakultativt läroämne, utan i stället öfverlemna den åt den fria utvecklingen.

Hr v. Haugwitz förklarade sig inse stenografiens nytta, men uppträdde mot dess införande i skolorna.

Vid därefter verkställd omröstning biföll kammaren undervisningsutskottets förslag att öfvergå till dagordningen.

(Efter Hamb. Fremdenblatt).

Sålunda har frågan om stenografiens införande i de preussiska skolorna fallit, åtminstone för i år. Den omständighet, som mest synes förmå undervisningsministeriet till dess afvaktande hållning i frågan, torde vara svårigheten att bestämma sig för ett af de många system, som pocka på inträde vid skolorna.

Undervisning i Arends' stenografi

har vidare meddelats i Göteborg af J. Brattberg å 6, i Karlskrona af O. Lundborg å 34 och I. Tisell å 37, i Lagga af C. Sandbäck å 5, i Stockholm af G. Westberg å 3, i Upsala af J. v. Knorring å 3, O. Lundevall å 14, R. Mömer å 1 och C. Lundgren å 4 personer.

Literatur.

Stenografiska lösöfningar efter Gabelsbergers system. I. Axel af Esaias Tegnéer, oförkortad skrift, autograferad af K. G. Vikander. Pris: 25 öre. Distribueras af Göteborgs stenografiska förening. 16 tätskrifna trespaltiga sidor i liten oktav.

Stadgar för Stenografiska Arends'föreningen i Göteborg. 3 sidor stor oktav, autografi af J. Brattberg.

Stadgar för stenografiska föreningen »Hugin-Munin» i Karlskrona. 8 sidor 8:o autografi (vanlig skrift och stenografi).

»Hevella», Vereinsorgan des Arends'schen Stenographen-Vereins *Hevella zu Potsdam*. Redig. von E. Möller, Waldemarstr. 16. Pris: 10 Pf. (= 9 öre) för hvarje nummer utom porto.

Från skilda håll.

När jag hör en person, som deltagit i en stenografisk kurs, men af bristande flit stannat på halfva vägen, finna stenografien ändamålslös och onyttig, kommer jag alltid att tänka på den bekanta fabeln om räfven och rönnbären.

* * *

En af de invändningar, som man stundom får höra mot stenografien, ehuru alltid af personer, som ej ha den ringaste aning om densamma, är den: *Stenografien förderfvar handstilen*. Vi fråga: hur skulle den kunna göra det? Hos Arends', liksom hos andra grafiska system, äro bokstäfvernas grundstreck tagna från den vanliga skriftens penndrag. I den arends'ska skriftens sammansättning ligger sålunda ingenting, som strider mot kurrentskriftens karaktär och som därför skulle kunna bidraga till handstilens försämrande.

Tvärtom tro vi, att stenografien bidrager till förbättrande af handstilen eller åtminstone till förebyggande af dess försämring. Vid den stenografiska undervisningen får man nämligen lära sig att noga uppmärksamma de olika tecknens utseende och att afbildad dem så noggrant som möjligt. I den stenografiska undervisningen ingår sålunda mer eller mindre undervisning i välskrifning.

En af stenografiens stora fördelar är också, att man, äfven då man refererar, icke behöfver draga strecken på långt när så hastigt, som då man skrifer den vanliga skriften, och det är ett faktum, att man förderfvar sin handstil just genom att skriva för fort. Så t. ex. känna vi en student, som med vanlig skrift sökte uppteckna prof. H:s föreläsningar i latin, men därvid fick den s. k. »skriftsjukan» eller med alla ord alldeles förderfvade sin handstil. Hade denna student varit stenograf, hade han utan någon ansträngning och utan att förderfva sin handstil kunnat alldeles ordagrannt afskrifva föreläsningarna.

Vår sats, att stenografin icke förderfvar handstilen, bestyrkes också af erfarenheten, som visar, att *hundratals stenografer ha den allra utmärktaste handstil*. Fastmer skulle vi vilja påstå, att *det är den vanliga skriften, som förderfvar sig sjelf*, då den genom sin längdragenhet gör det nödvändigt för en person, som har mycket att skriva, att framställa tecknen så hastigt, att de blifva fula.

C. L.

* * *

Gabelsbergersk logik med konsekvenser. I ett bref från en gabelsbergare till en arendsian läses följande: »Skulle ni också ega mod att sätta Arends' stenografi öfver Pitmans snilleskapelse, som gått ut i öfver en million läroböcker?» Slutledningen i denna harang skulle utförd lyda: »Pitmans system har gått ut i flere läroböcker än Arends'; följaktligen är det förra bättre än det senare. Låtom oss fortsätta bevisföringen: Nu har Pitmans system äfven gått ut i flere läroböcker än Gabelsberger, alltså är Pitmans system bättre än Gabelsbergers; Duployés system har gått ut i flere läroböcker än Pitmans, ergo är Duployé ännu mycket bättre än Gabelsberger; den kinesiska undervisningsliteraturen är emellertid större än Duployés, alltså är den kinesiska skriften ännu mycket bättre än Gabelsbergers. Eller hur?»

* * *

En brefskrifvare från Norrland meddelar följande tilldragelse: Två ynglingar hade studerat stenografi, den ene efter Gabelsbergers, den andre efter Arends' system. Arendsianen håller på att läsa sina anteckningar, då gabelsbergaren inträder. När gabelsbergaren får se detta, utbrister han förvånad: Men kan du läsa dina anteckningar? Arendsianen svarar: Skulle jag icke kunna läsa, hvad jag skrivit? Förvånad gennämmer gabelsbergaren: Men jag kan inte läsa mina gamla anteckningar. Det är det svåraste af allt.

* * *

Under sin vistelse i Lausanne (Schweiz) stenograferade greve R. Mörner på uppdrag af pastor Hahnemann ett tal af denne på tyska språket. Det samma utkom sedan i tryck.

Diplomskrifning.

(Insändt).

I Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning n:o 54 a läses: »Göteborgs stenografiska förening. Onsdagen den 3 dennes aflades inför styrelsen stenografiskt hastighetsprof af trenne ynglingar från latinläroverkets Gabelsbergerförening J. L. Videll, A. M. Strömberg och G. Torbjörnsson med ett resultat af omkring (!) 60 ord i minuten, eller hvad som fordras för kandidatintyg».

Jag vill på intet vis bestrida, att nämde ynglingar verkligen kunna uppteckna 60 ord i minuten; jag vill endast påpeka, dels att räkningen ej tycks ha varit synnerligen noggrann, då alla tre uppgifvas kunna skriva lika fort, omkring 60 ord, (detta »omkring» tyckes också bestyrka den mindre noggranna räkningen), dels att räkningen efter ord aldrig borde få förekomma vid diplomskrifning, då ju orden kunna vara mycket olika långa. Så kunna visserligen 60 ord innehålla 120 stafvelser¹⁾ och någon gång, om också ytterst sällan ännu mera, men 60 ord kunna också innehålla blott 70 å 80 stafvelser.

1) I medeltal kunna 60 ord beräknas innehålla 100 stafvelser.

Jag har haft tillfälle att närvara vid ett par af stenografiska föreningen »Iris» i Upsala sammanträden och har verkligen beundrat den noggrannhet och samvetsgrannhet, som vid dess diplomskrifningar iakttages. Vid sammankomsten skriva de, som önska taga diplom efter diktamen. Stenogrammen öfverlemnas omedelbart till föreningens ordförande och förvaras förseglade i minst fjorton dagar, då hvar och en å föreningens nästa sammanträde får uppläsa sitt. Kan han det ej, erhåller han intet diplom. Är en eller annan stafvelse utelemnad, afräknas naturligtvis den samma. Sedan utskrifves diplomtet, angifvande det stafvelseantal, som referenten upptecknat. Anmärkas bör, att den bok, hvarur dikteras, är en sällsynt, i bokhandeln ej förekommande bok.

Observator.

Förbundskungörelser.

1) I förbundet ha vidare inträdt som befrämjande medlemmar:

10) Grefvinnan S. Mörner, Italien;

11) Fru H. Reuterskiöld, Upsala;

12) Friherrinnan S. Reuterskiöld, Gimo.

som enskild ordinarie förbundsmedlem:

54) C. G. Nyblom, elev vid musikaliska akademien, f. d. sekreterare i stenografföreningen Iris, Stockholm.

2) Årsafgiften har betalats för 1885: af hr Hallsten (1 krona), för 1886: af hrr Hallsten, K. Sahlén och Chr. Vestin (1 krona hvardera), befrämjande ledamöterna generaldir. A. Almén och professor Th. M. Fries (2 kr. hvar), stenografiska Arends-föreningen i Göteborg (med 9,50 kr. för 19 aktive ledamöter; 2 andra ha förut erlagt afgift som ensk. ord. förbundsmedlemmar) och föreningen Hugin-Munin i Karlskrona (5,50 kr.) samt för 1887: af generaldir. A. Almén (2 kr.).

Verkställande utskottet.

Breflåda.

Red. af »Tidning för stenografi». De olika uppgifterna i den tyska tidning Ni anført och Hermes bero på misstag hos den tyska tidningen. I föreningsstatistiken i »Kalender für Arends'sche Stenographen auf das Jahr 1886» stå upptagna 81 föreningar (deraf 10 från Sverige) och längre fram omtalas två nybildade föreningar, om hvilka underrättelse ingått till kalenderns redaktion, först sedan undervisningsstatistiken redan var tryckt. — Hvad antalet i Sverige undervisade angår, står i kalendern icke 137, utan 371, hvilket också är antalet undervisade i Sverige under tiden $\frac{1}{2}$, 1884— $\frac{30}{6}$, 1885. Den i Hermes *N^o 1* för i år nämnda siffran 600 gäller däremot år 1885.

Dem, som rekvirerat stenografiska brefkort och kuvert, få vi be om ursäkt, att vi ännu icke kunnat utföra beställningarne, emedan tryckningen af brefkorten på grund af flere omständigheter måst uppskjutas. Vi lofva dock med det allra snaraste söka att få dylika tryckta.

Red. af Hermes.

LÄROBOK i Arends' Stenografi, 3:dje förbättrade godtköpsupplagan (pris: 50 öre) har utkommit och kan mot insändande af likviden i postanvisning eller frimärken rekvireras från

Red. af Hermes.

Matrikel

öfver Svenska Stenografförbundets medlemmar.

I. Befrämjande medlemmar.

A. Almén, Generaldirektör, Stockholm,
Th. M. Fries, Professor, Upsala,
Fr. Holm, Jur. Kand., Upsala,
L. Ljunggren, Litograf, Upsala,
S. Mörner, Grefvinna, Italien,
Edc. Th. Petersson, Amanuens vid kongl. generalpoststyrelsen, Stockholm,

Edc. Raab, Frih., Polismästare, Upsala,
H. Reuterskiöld, Fru, Upsala,
S. Reuterskiöld, Friherrinna, Gimo,
N. D. Scanzfeldt, Källarmästare, Upsala,
Kristian Thams, Arkitekt, Trondhjem, Norge,
Pontus Wikner, Professor, Kristiania, Norge,

II. Enskilda ordinarie medlemmar.

Axel Edc. Andersson, Skollärare (G.), Säby, Gripenberg,
 **H. Andersson*, Predikant, Vesterboda,
Alb. Arell, Ingeniör (G.), Grytjölks bruk, Skönarbo,
Jonas Berg, Skollärare, Särna,
 **Erik Bergsten*, Skolföreståndare (G, S.), *Se. Stenografförb:s n. v. ordf.*,
 **Johan Bergsten*, Skollärare, Åby, Sala,
A. J. Björkman, Skollärare, Stenberg, Lyrestad,
Aug. Björkman, Skollärare, Jerfsö,
E. O. Burman, Skollärare, Mellansjö,
Z. Carlsson, Skollärare, Östhammar,
 **P. F. Dandernell*, Repslageriarb. (G.), Köping,
Alfred Edling, Literatör, Adr.: »Östgötens», Linköping,
L. O. Ekblom, Mjöltnare, Kilafors,
A. E. Eriksson, Seminarist, Upsala,
Herm. Graff, Stationskrifvare, Tierp,
Gustaf Granér, Skollärare, Motala,
 **Nils Hallsten*, Skollärare (G.), Sparrsätra, Enköping,
Otto Herlütz, Skollärare, Halla, Roma, Gotland,
C. J. Hjelm, Järnarbetare, Iggesunds bruk, Enånger,
Albert Holm, Sergeant och Handl., Mesta och Jularbo,
 **Teodor Holm*, Postexpeditör (G, T.), Vestervik, *Medlem i Se. Stenografförb:s styrelse*,
Edc. Huldin, v. Adjunkt vid h. allm. läroverket i Strängnäs, *Medl. i Se. Stenografförb:s styrelse*,
J. A. Johansson, Skollärare (G.), Broarp, Eksjö,
A. Johansson, Stationsinspektör, Tierp,
Konrad Schwalbe, Skollärare, Finspong,

**Per Skoglund*, Skollärare, Malung,
V. Kugelberg, Stud. (G.), Jönköping,
A. Levin, Handelsförestånd., Tierp,
L. Lindqvist, Skollärare, Gefle,
J. V. Lodenius, Skollärare, Finsta,
C. M. Lyster, Skollärare, Häfverö, Herräng,
Erik Mårtensson, Nämde- och Landstingsman, Sannalund, Vallsta,
 **Elisabet Mörner*, Fröken, Torre Pelice, Italien,
Gertrud Mörner, Fröken, Torre Pelice, Italien,
 **Robert Mörner*, greve, volontär vid Kongl. Södermanlands Regemente (G., D.), Upsala,
Thyra Mörner, Fröken, Torre, Pelice, Italien,
Ulla Mörner, Fröken, Torre Pelice, Italien,
J. E. Nyberg, Skollärare, Finspong,
C. G. Nyblom, Elev vid Musikal. Akad., Stockholm,
 **Emilia Constance Nyman*, (G.), Strömbäcka, Långbron,
G. T. Olson, Stenberg, Lyrestad,
Mats Olsson, Skollärare, Österhaninge,
P. Persson, Skollärare, Timanshyttan, Nora,
C. A. Rosenius, Skollärare, Vesterfernebo,
Alfred Rosvall, Skollärare, Eskehem, Gotland,
Karl Sahlén, Skollärare, Vika, Korsnäs,
 **A. L. Skoog*, Redaktör, Minneapolis, Minn., För. Staterna,
Anna M. Scensson, Lärarinna, Herninge, Spanarp,
Emil Ulberg, Skollärare, Finsta,
Ernst Vestberg, Skollärare, Hudiksvall,
Chr. Vestin, Bokförare (G.), Vestansjö, Bjästa,
Nils Vestin, Nätra, Vestansjö, Bjästa,
J. A. Öberg, Handlande, Kungsgård,
G. Örstedt, Stud., *ordf i Stenogr. fören. Mnemosyne*, Upsala.
 (Forts. följer i nästa nummer).

* betecknar, att personen önskar träda i korrespondens med andra stenografer. De inom parentes stående bokstäfverna beteckna de system utom Arends, af hvilka personen är kännare. G. betyder Gabelsberger, S. Stolze, T. Taube och D. Duployé.

